

stærkede Strøm efterhaanden uddybedes til 18 m, gav disse successive Dybdeforøgelse Anledning til idelige Sætninger i det paa Skraaningerne anbragte Sækkebetonlag, som derved blev uensartet og upaalideligt. Arbejdet fortsattes imidlertid paa den anførte Maade, og i Begyndelsen af November var der udlagt Sækkebeton paa Skraaningerne til en Afstand af ca. 50 m paa begge Sider af Sikringslinien; man forventede ved fortsat Belægning af Skraaningerne med Sækkebeton, at det skulde lykkes at give Bundsikringen den fornødne Styrke.

Jeg maa til Forstaaelse af Sagen her indskyde nogle Bemærkninger angaaende den projekterede Bundsikring i Strømlejet. Dens Bestemmelse var at beskytte Sandbunden mod Udhuling af de fra Aabningen udstrømmende Vandmasser. Denne Bestemmelse blev mest effektiv, naar Bundsikringen var horisontal og plan, idet Vandmassen ved at styrte ud paa den horisontale Plan tvinges til at fortsætte sit Løb i Planens Retning, hvorved den spredes og taber sin udskærende Virkning.

Anderledes stiller Sagen sig, naar Bundsikringsplanen er hældende. Den gennem Aabningen udstyrtende Vandmasse vil i saa Fald med næsten usvækket Kraft fare videre ned ad Skraaplanen og ramme Bunden, som derved udsættes for Udhuling.

Det vil heraf forstaaes, at den omhandlede Juni-Stormflod i Særdeleshed forværede Situationen derved, at den umuliggjorde Gennemførelsen af Bundsikringen i Strømlejet efter den projekterede, horisontale Plan.

Den 4.—5., 18.—19. November og 4.—5. December indtraf heftige Stormfloder, som efterhaanden ødelagde den ufærdige Bundsikring paa den førnævnte i Strømlejet tilbagestaaende Sanddæmning; denne blev bortrevet, og Strømmen fik uhindret Adgang til Sandbunden under Molehovederne; disse undermineredes og sank. Paa denne Maade ødelagdes efterhaanden 17 m af søndre og 55 m af nordre Mole. Ruinerne af Bundsikring og de sunkne Molehoveder ligger nu uregelmæssigt spredt i Strømlejet, men yder dog saadan Beskyttelse af Bunden, at Forholdene til Trods for den stormfulde Vinter ikke er synderlig forandrede siden Katastrofen. Navnlig staaer den 200 m lange, søndre Mole uden at have lidt yderligere Skade.

Det vil af det foranførte fremgaa, at Sikringsarbejdets fundamentale Parti,

Bundsikringen i Strømlejet, langt fra var fuldført ved Indtrædelsen af de nedbrydende Stormfloder i November og December Maaneder 1913, og det vil tillige ses, at denne Del af Arbejdet paa Grund af de foranførte Omstændigheder ikke har kunnet udføres efter Hvide Sande Kommissionens Forslag.

Det er derfor en Misforstaaelse, at Sikringsarbejdet var saa godt som fuldført, og at det var fuldført i Overensstemmelse med Kommissionens Forslag. I den Henseende har det Interesse at konstatere, at Vandbygningsdirektøren paa Ministerens Forespørgsel under Mødet den 10. Februar*) svarede: „at for saa vidt den projekterede Bundsikring havde været fuldført inden Stormfloderne Indtræden, vilde der intet være sket.“

Under Mødet blev det af en tilstedeværende Folketingsmand udtalt, at han mente, at den af Kommissionen foreslaaede Bundsikring i Strømlejet havde en forkert Form. Da Folketingsmanden maatte forlade Mødet umiddelbart efter sin Tale, blev der ikke Lejlighed til at rette denne Udtalelse. Spørgsmaalet har ganske vist under den foreliggende Situation ikke praktisk Betydning, men jeg vil dog ikke undlade at bemærke, at i Tilfælde af, at Bundsikringen kun havde den Opgave at beskytte Sandbunden mod Udskæring af de indstrømmende Vandmasser og sprede disse, vilde der maaske have været Anledning til at ændre lidt paa Formen, men da Bundsikringen tillige skulde beskytte Bunden mod Udskæring af de udstrømmende Vandmasser samt beskytte Bunden mod Søslagets Paavirkninger under dets Brydninger paa Molehovederne, er Bundsikringens Form konstrueret som Resultant af disse forskellige Paavirkninger.

Som foran paavist vil en horisontal Bundsikringsplan sprede de udstrømmende Vandmasser og tvinge disse til at følge sig samt fortsætte deres Løb i horisontal Retning, og da Strømmen efter at have passeret Gennemløbet taber i Styrke paa Grund af Profilets Udvidelse, vil dens Tilbøjelighed til Udskæring i Sandbunden i høj Grad svækkes, men selv om Strømmen til Tider skulde skære ud i Sandbunden

*) Dette Møde var sammenkaldt af Ministeren for offentlige Arbejder. Mødet blev afholdt i Ministerialbygningen, og Deltagerne var dels Rigsdagsmænd og dels tilkaldte sagkyndige.